

Sygn. akt XXVIII C 16800/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birška

Protokolant: sekretarz sądowy Aleksandra Dudzińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 maja 2022 roku w Warszawie

sprawy z powództwa **A. S. i Z. S.**

przeciwko **(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę ewentualnie o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów A. S. i Z. S. do ich majątku wspólnego kwoty:

a) 173 538,22 zł (sto siedemdziesiąt trzy tysiące pięćset trzydzieści osiem złotych i dwadzieścia dwa grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 02 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty,

b) 54 432,75 CHF (pięćdziesiąt cztery tysiące czterysta trzydzieści dwa franki szwajcarskie i siedemdziesiąt pięć centymów) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 19 marca 2020 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od strony pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów A. S. i Z. S. do ich majątku wspólnego kwotę 11 851 zł (jedenaście tysięcy osiemset pięćdziesiąt jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XXVIII C 16800/21

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 25 maja 2022 roku

W pozwie, wniesionym w dniu 10 kwietnia 2018 roku (k. 31 – data nadania przesyłki poleconej) przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej też jako: (...) Bank (...) S.A.” lub „Bank”), Z. S. oraz A. S. domagali się zasądzenia od strony pozwanej solidarnie na ich rzecz kwoty 269 587,19 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia powyższego żądania, powodowie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na ich rzecz kwoty 10 000 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w sześciokrotności wysokości stawki minimalnej, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015 poz. 1804 z późn. zm.) – według norm przepisanych.

Uzasadniając żądania pozwu, powodowie wskazali, iż ich podstawę stanowi umowa kredytu, zwarta przez nich z (...) Bank (...) S.A. w dniu 05 października 2006 roku. Podali, że kwota kredytu ustalona została na 83 310 CHF a następnie aneksem, zawartym 14 września 2007 roku, została podwyższona o 31 420 CHF. Wyjaśnili, że zgodnie z umową wypłata kredytu dokonana została według kursu kupna waluty CHF zgodnie z wewnętrzną tabelą obowiązującą w Banku w dniu wypłaty poszczególnych transz kredytu a spłata następowała poprzez obciążenie ich rachunku kwotą w PLN przy zastosowaniu kursu sprzedaży CHF z tabeli kursów, obowiązującej w Banku. Dodali, że od dnia zawarcia umowy do września 2017 roku spłacili kredyt w łącznej wysokości 280 824,45 zł, zaś wartość przedmiotu sporu obejmuje uiszczone raty w okresie od kwietnia 2008 roku do września 2017 roku.

Kolejno powodowie podnieśli, że ich zdaniem przedmiotowa umowa jest nieważna jako sprzeczna z art. 69 Prawa bankowego oraz art. 353¹ k.c. Podali, że nawet jeżeli nie podzielić tego zarzutu, to sporne postanowienia dotyczące klauzul przeliczeniowych są wobec nich bezskuteczne, gdyż stanowią postanowienia niedozwolone.

Na zakończenie powodowie wskazali, że podstawę prawną ich roszczeń stanowią przepisy art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c. (k. 5 – 9v – pozew).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko procesowe, strona pozwana w pierwszej kolejności przytoczyła stan faktyczny, opisując okoliczności zawarcia spornej umowy oraz realizację poszczególnych jej etapów. Następnie, w odniesieniu do twierdzeń i zarzutów pozwu, przedstawiła swoje stanowisko, podnosząc, że przedmiotowa umowa kredytu jest ważna i skuteczna, albowiem spełnia wymogi określone przez art. 69 ust. 1 Prawa bankowego a kwota i waluta kredytu zostały określone w pkt 2 tabeli. Podała, że: kredyt udzielony powodom jest kredytem walutowym; w umowie tej nie ma klauzul waloryzacyjnych; kredyt mógł być wypłacony i spłacany w CHF oraz że ewentualne wyeliminowanie z umowy kredytu odesłania do Tabeli Kursów nie może skutkować obowiązkiem zapłaty przez Bank na rzecz powodów jakichkolwiek kwot.

W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew strona pozwana odniosła się szczegółowo do rodzaju kredytu udzielonego powodom, wskazując, iż jest to kredyt denominowany w walucie obcej. Podała, że wypłata kredytu w złotych polskich nie zmienia faktu, że walutą kredytu miały być i w rzeczywistości były franki szwajcarskie oraz że możliwa była spłata kredytu w walucie CHF poprzez zmianę zasady spłaty kredytu na spłatę w CHF lub doraźnie w ramach samodzielnych decyzji kredytobiorców w zakresie dowolnie wybranych rat. Strona pozwana podkreśliła, że przedmiotowa umowa zgodna jest z art. 69 Prawa bankowego oraz nie jest również sprzeczna z art. 353¹ k.c. Dodała, że umowa ta nie zawiera klauzul waloryzacyjnych.

Kolejno strona pozwana podniosła, że postanowienia § 2 ust. 2 zd. 5, § 6 ust. 1 zd. 1 i 5 umowy oraz § 2 pkt 7 Aneksu nr 4 nie stanowią klauzul abuzywnych oraz przedstawiła argumenty na poparcie tej tezy. Dodała, że wyeliminowanie z umowy kredytu tych postanowień nie doprowadziłoby do zmiany zasad jej wykonywania oraz że powodom nie przysługiwałoby jakiegokolwiek roszczenie wobec Banku. Podała, że świadczenie uzyskane przez Bank od powodów było w pełni należne i nie stanowiło bezpodstawnego wzbogacenia. Na zakończenie podniosła, że nieudowodnione i nieprawdziwe są twierdzenia powodów o wysokości wpłat w okresie kwiecień 2008 roku – wrzesień 2017 roku, gdyż powodowie od 04 listopada 2013 roku dokonują zapłaty rat bezpośrednio w CHF, a zatem suma spłat nie może wynosić 269 587,19 zł (k. 39 - 83 – odpowiedź na pozew).

Pismem z dnia 08 maja 2019 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i konsumentów, działając na podstawie art. 31d ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów, przedstawił swoje stanowisko w niniejszej sprawie dotyczące klauzul waloryzacyjnych zamieszczanych w umowach kredytów i pożyczek (k. 298 – 308 – stanowisko Prezesa UOKiK).

Pismem z dnia 03 czerwca 2019 roku Rzecznik Finansowy, działając na podstawie art. 28 ustawy z dnia 05 sierpnia 2015 roku o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym w związku z art. 63 k.p.c., przedstawił swojego oświadczenie, zawierające istotny pogląd w niniejszej sprawie (k. 316 – 363 – pogląd Rzecznika Finansowego)

Pismem, złożonym na rozprawie w dniu 04 marca 2020 roku, powodowie dokonali modyfikacji powództwa, w ten sposób, że wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na ich rzecz kwoty 173 538,22 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kwoty 54 432,75 franków szwajcarskich (CHF) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od kwoty 23 715,79 CHF od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a od kwoty 30 716,96 CHF od dnia 04 marca 2020 roku do dnia zapłaty. Wyjaśnili, że w okresie od 04 grudnia 2006 roku do 04 października 2013 roku spłacili Bankowi łącznie kwotę 173 538,22 zł, zaś w okresie od 04 listopada 2013 roku do 07 stycznia 2020 roku – łącznie kwotę 54 432,75 CHF. Ponadto powodowie oświadczyli, że roszczenie ewentualne z pozwu pozostaje bez zmian (k. 419 – 420 – pismo procesowe powodów wraz z doprecyzowaniem i modyfikacją powództwa).

W odpowiedzi na pismo modyfikujące powództwo strona pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie. Ponadto zaprzeczyła m.in.: jakoby na rzecz powodów wypłacono wyłączni kwotę w złotych polskich; powodowie nie byli uprawnieni do wypłaty kredytu w jego walucie; Bank miał możliwość dowolnego manipulowania wysokością kwoty kredytu i wysokością rat; Bank był bezpodstawnie wzbogacony kosztem powodów; postanowienia umowy kredytu regulowały prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Ponadto strona pozwana swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie uzupełniła o kwestię ewentualnej możliwości zastosowania art. 358 k.c. w miejsce wyeliminowanych klauzul (k. 444 – 463 – pismo procesowe pozwanego – stanowisko w sprawie wraz z ustosunkowaniem się do modyfikacji powództwa przez powodów).

Pismem z dnia 08 czerwca 2020 roku powodowie wnieśli o udzielenie zabezpieczenia powództwa (k. 467 – 470v – wniosek o zabezpieczenie).

Powyższy wniosek został oddalony postanowieniem Sądu z dnia 16 czerwca 2020 roku (k. 473 – postanowienie Sądu).

Zażalenie powodów na powyższe postanowienie Sądu zostało oddalone postanowieniem Sądu z dnia 23 października 2020 roku (k. 505 – postanowienie Sądu).

Na rozprawie w dniu 13 maja 2022 roku – bezpośrednio poprzedzającej ogłoszenie wyroku w sprawie – pełnomocnik powodów oświadczył, że wysokość roszczenia głównego powodów została wyliczona na podstawie zaświadczenia pozwanego Banku oraz cofnął wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego. Pełnomocnik strony pozwanej oświadczył, że nie kwestionuje zaświadczenia wystawionego przez Bank, lecz kwestionuje wysokość roszczenia powodów przy czym nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie, czy pod względem matematycznym suma spłat podana przez powodów zgodna jest z danymi z zaświadczenia Banku. Ponadto pełnomocnicy stron w ich imieniu podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie (k. 548 - 549 – protokół z rozprawy z dnia 13 maja 2022 roku).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małżonkowie Z. S. i A. S. zawarli umowę kredytu na zakup działki budowlanej. Następnie w 2006 roku planowali budowę domu na tej działce. W celu pozyskania środków pieniężnych na ten cel, udali się do placówki banku (...) S.A. w G., gdzie pracownik tego Banku przedstawił im ofertę kredytu powiązanego z walutą franka szwajcarskiego (CHF) jako najkorzystniejszą, informując, że rata kredytu przy tym kredycie jest niższa niż przy kredycie złotowym.

Zapewniał ich, że waluta CHF jest stabilna i jest gwarantem stabilności raty. Nie mieli oni możliwości negocjowania kursu waluty CHF, po jakim miałyby nastąpić wypłata kredytu w PLN ani kursu jego spłaty.

(**dowód:** k. 434 - 436 – przesłuchanie powoda Z. S. w charakterze strony, k. 436 - 437 – przesłuchanie powódki A. S. w charakterze strony)

W dniu 04 lipca 2006 roku Z. S. i A. S. złożyli – wypełniony na druku Banku – wniosek kredytowy, zaznaczając na nim, iż dotyczy on kredytu mieszkaniowego.

We wniosku wpisano wnioskowaną kwotę kredytu 240 000 zł, natomiast w rubryce „Waluta zł” wpisano „CHF” a w rubryce „Okres kredytowania” – „240”. Celem kredytu miało być sfinansowanie budowy oraz refinansowanie „kredytu na działkę”. Koszt budowy oraz koszty dodatkowe określono na kwotę 342 000 zł, z czego koszty własne wynosiły 102 000 zł.

W rubrykach dotyczących danych Wnioskodawców wskazano, że Z. S. ma wykształcenie średnie – zawód drukarz i pracuje na podstawie umowy o pracę, zaś A. S. ma wykształcenie wyższe – z zawodu nauczyciel akademicki i pracuje na podstawie umowy o pracę, osiągając dochód netto w wysokości 6 778 zł.

Załącznikiem do wniosku kredytowego był „Przewidywany harmonogram wypłaty kredytu/transz kredytu” z dnia 04 lipca 2006 roku, w którym wskazano wypłatę kredytu w 7 transzach wraz z terminami wypłaty. Następnie w dniu 25 sierpnia 2006 roku zmodyfikowano powyższy harmonogram.

(**dowód:** poświadczone za zgodność z oryginałami kserokopie: k. 116 - 118 – wniosku kredytowego; k. 119 – „Przewidywanego harmonogramu wypłaty kredytu/transz kredytu” z dnia 04 lipca 2006 roku; k. 120 – „Przewidywanego harmonogramu wypłaty kredytu/transz kredytu” z dnia 25 sierpnia 2006 roku)

Do powyższego wniosku kredytowego zostały załączone także podpisane przez Z. S. i A. S. druki „Oświadczeń”, w których podano, iż osoba, która je podpisała jest świadoma ryzyka kursowego związanego z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, mogącego mieć wpływ na wysokość płatnej raty kredytu w okresie kredytowania i decyduje się na zaciągnięcie kredytu w walucie CHF oraz że została poinformowana przez Bank o ryzyku związanym z oprocentowaniem kredytu mieszkaniowego zmienną stopą procentową oraz jest świadoma ponoszenia tego ryzyka w przypadku zaciągnięcia w/w kredytu oprocentowanego zmienną stopą procentową.

(**dowód:** poświadczone za zgodność z oryginałami kserokopie: k. 122 – „Oświadczenia”; k. 123 – „Oświadczenia”)

W dniu 05 października 2006 roku Z. S. i A. S. (dalej też jako „Kredytobiorca” lub „Kredytobiorcy”) oraz (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej też jako „Bank”) zawarli Umowę kredytu nr (...) \ (...) (dalej też jako: „Umowa”).

Umowa ta składała się z części tabelarycznej (dalej jako „Tabela”), w której wskazano szczegółowe dane dotyczące Kredytobiorców oraz m.in. wysokości, oprocentowania i zabezpieczenia kredytu oraz z części ogólnej, zatytułowanej „Warunki umowy”.

W pkt 2 i 3 Tabeli wskazano kwotę i walutę kredytu „86 310,00 CHF” oraz że kredyt ma być wypłacony w transzach a okres kredytowania ma wynosić 240 miesięcy.

Zgodnie z pkt 5 Tabeli w dniu sporządzenia Umowy oprocentowanie zmienne kredytu wynosiło 2,82% w stosunku roczny, a marża Banku – 1,00%.

Celem kredytu była spłata kredytu mieszkaniowego w Banku (...) S.A. oraz budowa domu (pkt 8 Tabeli).

W pkt 10 – 12 Tabeli wskazano, że zabezpieczenie kredytu stanowią: ustanowione, na będących własnością Kredytobiorców nieruchomościach, hipoteka kaucyjna do kwoty 129 465,00 CHF na zabezpieczenie kredytu oraz odsetek i kosztów, hipoteka kaucyjna do kwoty 53 400,00 CHF na zabezpieczenie kredytu oraz odsetek i kosztów oraz

hipoteka łączna umowna; cesja praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych; weksel in blanco; pełnomocnictwo do rachunku Banku.

W pkt 14 Tabeli wskazano numer rachunku do wypłaty kredytu a w pkt 15 – 16 – numery rachunków bankowych do spłaty kredytu.

Zgodnie z pkt 19 Tabeli całkowity koszt kredytu na datę zawarcia Umowy wynosił 51 808,15 złotych a łączna kwota wszystkich kosztów związanych z udzieleniem kredytu wynosiła 52 995,31 złotych.

W § 2 ust. 2 Warunków umowy wskazano, że kwota kredytu miała być wypłacona Kredytobiorcy jednorazowo lub w transzach po spełnieniu warunków do wypłaty kredytu/transz kredytu na podstawie dyspozycji Kredytobiorcy wypłaty kredytu/transzy kredytu złożonej najpóźniej na dwa dni robocze przed planowaną wypłatą a wypłata miała nastąpić zgodnie z harmonogramem wypłat, stanowiącym Załącznik nr 1 do Umowy. Zmiana harmonogramu wypłat w zakresie terminu wypłaty kredytu/transz kredytu oraz ich wysokości następować miała za zgodą Banku na podstawie jednostronnej dyspozycji Kredytobiorcy i nie wymagała zawarcia aneksu do Umowy. Wskazano także, iż jeżeli Kredytobiorca nie dotrzyma warunków udzielenia kredytu lub utraci zdolność kredytową, wówczas Bank może wypowiedzieć Umowę lub obniżyć kwotę przyznanego kredytu, jeżeli nie został on wypłacony w całości. W przypadku wypłaty w złotych lub w innej walucie niż CHF Bank miał zastosować kurs kupna CHF opublikowany w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.”, obowiązujący w Banku w dniu wypłaty kwoty kredytu lub jego transzy.

Zgodnie z § 2 ust. 3 Warunków umowy w przypadku kredytu przeznaczonego na remont, modernizację, rozbudowę, dokończenie budowy nieruchomości kredytowanej lub spłatę kredytu mieszkaniowego w innym banku, wypłata kwoty kredytu lub jego transzy następować miała w drodze przelewu na rachunek bankowy określony w pkt 14 Tabeli, a Bank miał dokonać przelewu kwoty kredytu lub jego transzy po złożeniu przez Kredytobiorcę dyspozycji wypłaty kredytu lub jego transzy, po spełnieniu warunków wypłaty kredytu.

Stopa zmiennego oprocentowania miała stanowić sumę 3-miesięcznej stawki LIBOR dla CHF i stałej w całym okresie kredytowania marży Banku, w wysokości określonej w pkt 5 Tabeli. Stopa zmiennego oprocentowania miała być zmieniana przez Bank w pierwszym dniu Okresu Obowiązkiwania Zmiennej Stopy Procentowej. Wysokość tej stopy obliczona miała być jako suma 3-miesięcznej stawki LIBOR dla CHF stosowanej dla kredytów trzymiesięcznych na rynku międzybankowym z wtorku lub czwartku poprzedzającego datę zmiany oprocentowania – w zależności, który z tych dni (wtorek czy czwartek) następuje bezpośrednio przed datą zmiany – i marży Banku w wysokości określonej w pkt 5 Tabeli. Zmiana stopy procentowej wynikająca ze zmiany stawki LIBOR dla CHF miała nie stanowić zmiany tej Umowy (§ 4 ust. 5 Warunków umowy).

Po wypłacie kredytu lub jego pierwszej transzy Bank miał poinformować Kredytobiorcę o wysokości pierwszej raty oraz o terminie jej płatności, zaś o wysokości kolejnych rat i terminach ich płatności – w miesięcznych zestawieniach (§ 5 ust. 3 Warunków umowy).

Stosownie do § 6 ust. 1 Warunków umowy spłata kredytu następować miała poprzez obciążanie na rzecz Banku Rachunku Bankowego Kredytobiorcy kwotą w złotych, stanowiącą równowartość bieżącej raty w CHF, zadłużenia przeterminowanego i innych należności Banku w CHF, obliczonych przy zastosowaniu kursu sprzedaży CHF opublikowanego w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.”, obowiązującego w Banku na dwa dni robocze przed terminem każdej spłaty kwoty kredytu. Kredytobiorca zobowiązał się zapewniać wpływ środków pieniężnych na Rachunku Bankowym Kredytobiorcy w wysokości pokrywającej należności Banku najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień ich płatności. Jeżeli bank prowadzący Rachunek Bankowy odmówi obciążenia tego Rachunku, wówczas Bank miał prawo do ponawiania obciążeń Rachunku Bankowego kwotą bieżącej raty powiększonej o zadłużenie przeterminowane oraz inne należności aż do momentu spłaty wszystkich należności Banku. Za zgodą Banku Kredytobiorca mógł dokonywać spłat kredytu także w inny sposób, w tym mógł dokonywać spłaty również w CHF lub w innej walucie. Jeżeli spłata kredytu miała nastąpić w innej walucie niż określona w pkt 2 Tabeli, wówczas kwota ta miała zostać przeliczona najpierw na złote

po kursie kupna tej waluty, a następnie na CHF po kursie sprzedaży przy zastosowaniu kursów opublikowanych w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.”

Kredytobiorca mógł po dokonaniu wypłaty kredytu złożyć wniosek o dokonanie zmiany waluty kredytu udzielonego w CHF na walutę oferowaną w Banku dla kredytów mieszkaniowych. Zmiany waluty strony mogły dokonać w formie pisemnego aneksu. W aneksie o zmianie waluty kredytu strony miały ustalić również wysokość oprocentowania dla kwoty kredytu przeliczonej na nowo wybraną walutę. Przeliczenie kwoty kredytu raz należnego oprocentowania, prowizji, kosztów i opłat na nowo wybraną walutę nastąpić miało w dniu zmiany umowy kredytu, według kursu właściwego dla danego rodzaju transakcji (sprzedaży albo zakupu przez Bank waluty obcej), przy zastosowaniu kursów opublikowanych w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.” (§ 7 ust. 1 Warunków umowy).

Kredytobiorca miał prawo do wcześniejszej spłaty kredytu w całości lub w części przed terminem ustalonym w Umowie. Kwota podlegająca wcześniejszej spłacie, która wpłynęłaby na rachunek Banku wskazany w pkt 17 Tabeli, miała zostać przeznaczona na spłatę kredytu oraz odsetek przypadających na dzień wcześniejszej spłaty kredytu. Jeżeli wcześniejsza spłata kredytu wraz z odsetkami przypadającym na dzień spłaty kredytu nastąpiłaby w złotych wówczas wpłacona kwota miała zostać przeliczona na CHF przy zastosowanie kursu sprzedaży CHF opublikowanego w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.”, obowiązującego w Banku w dniu jej wpływu. Jeżeli wcześniejsza spłata kredytu wraz z odsetkami przypadającymi na dzień spłaty kredytu nastąpiłaby w innej walucie niż określona w pkt 2 Tabeli, wówczas wpłacona kwota miała zostać przeliczona na złote po kursie kupna tej waluty, a następnie na CHF po kursie sprzedaży, przy zastosowaniu kursów opublikowanych „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.”, obowiązującego w banku w dniu jej wpływu (§ 8 ust. 1 Warunków umowy).

Brak terminowej spłaty raty w pełnej wysokości miał spowodować uznanie niespłaconej raty lub jej części za zadłużenie przeterminowane. Wysokość stopy procentowej dla zadłużenia przeterminowanego określał pkt 20 ust. 2 Tabeli. Spłata zadłużenia przeterminowanego w złotych lub innej walucie niż waluta określona w pkt 2 Tabeli miała być uznana za dokonaną w dniu wpływu kwoty zadłużenia przeterminowanego na rachunek Banku wskazany w pkt 16 Tabeli. Kwota wpłacona na rachunek Banku w złotych z tytułu zadłużenia przeterminowanego miała zostać przez Bank przeliczona na CHF przy zastosowaniu kursu sprzedaży CHF opublikowanego w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.” obowiązującego w dniu wpływu kwoty zadłużenia przeterminowanego na rachunek Banku. Kwota wpłacona na rachunek Banku w innej walucie niż waluta określona w pkt 2 Tabeli – z tytułu zadłużenia przeterminowanego miała zostać przez Bank przeliczona na złote po kursie kupna tej waluty, a następnie na CHF po kursie sprzedaży przy zastosowaniu kursów opublikowanych w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.” obowiązującego w dniu wpływu kwoty zadłużenia przeterminowanego na rachunek Banku (§ 9 ust. 1 i 3 Warunków umowy).

Bank zastrzegł sobie prawo ubezpieczenia kredytu oraz nieruchomości kredytowanej lub innej nieruchomości na swoją rzecz w Towarzystwie (...) S.A. na okres od dnia wypłaty kredytu do dnia ustanowienia zabezpieczenia w formie hipoteki na rzecz Banku. W przypadku skorzystania z tego prawa Bank nie wymagał od Kredytobiorcy ubezpieczenia nieruchomości kredytowanej lub innej nieruchomości oraz dokonania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej na rzecz Banku w okresie podanym w Umowie. Bank zastrzegł sobie również prawo do ubezpieczenia niskiego wkładu własnego na swoją rzecz w Towarzystwie (...) S.A. (§ 10 ust. 10 i 11 Warunków umowy).

W § 14 ust. 6 i 7 Warunków umowy wskazano, że Kredytobiorca oświadczył, iż jest świadomy dodatkowego ryzyka, jakie ponosi w związku z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej (ryzyko kursowe) oraz iż w przypadku niekorzystnej zmiany kursu waluty, w jakiej został udzielony kredyt, zarówno kwota w złotych stanowiąca równowartość kwoty kredytu w walucie kredytu, jak i kwota w złotych stanowiąca równowartość raty w walucie, w jakiej został udzielony kredyt, ulegną zwiększeniu oraz że jest świadomy dodatkowego ryzyka, jakie ponosi w związku z zaciągnięciem kredytu oprocentowanego zmienną stopą oraz iż w przypadku niekorzystnej zmiany 3 miesięcznej stawki LIBOR dla CHF, rata kredytu ulegnie zwiększeniu.

(**dowód:** k. 13 – 18, k. 125 – 135 – kserokopia i poświadczona za zgodność kserokopia umowy kredytu nr (...) \ (...))

W dniu 05 października 2006 roku Kredytobiorcy złożyli do Banku zlecenie wypłaty kredytu, wnosząc o wypłatę częściową w kwocie 8 835,73 CHF oraz 60 000 zł w dniu 10 października 2006 roku: w wysokości 8 835,73 CHF tytułem spłaty kredytu na rachunek prowadzony w walucie CHF w Banku (...) S.A. Oddział w G. oraz w wysokości 60 000 zł tytułem wypłaty pierwszej transzy kredytu na rachunek prowadzony w walucie PLN przez (...) Bank (...) S.A.

Powyższa dyspozycja została zrealizowana w dniu 10 października 2006 roku w ten sposób, że kwota 8 835,73 CHF została przelana na spłatę innego kredytu a kwota 56 895,18 zł została przelana tytułem wypłaty I transzy kredytu. Przy czym kwotę wypłaconą w PLN Bank przeliczył na kwotę zadłużenia w wysokości 23 724,12 CHF przy zastosowaniu kursu kupna CHF z Tabeli kursów Banku.

(**dowód:** poświadczane za zgodność z oryginałami kserokopie: k. 142 - 143 - zlecenia wypłaty kredytu z dnia 05 października 2006 roku; k. 145 – oświadczenia pracownika Banku z dnia 06 października 2006 roku; k. 147 – potwierdzenia realizacji przelewu wewnętrznego uruchomienia kredytu – wypłaty I transzy; k. 148 – potwierdzenia złożenia dyspozycji przelewu tytułem spłaty kredytu w Banku (...) S.A.; k. 150 – zlecenia wypłaty za granicę; k. 421 – 422 – zaświadczenie Banku z dnia 04 lutego 2020 roku)

W dniu 05 października 2006 roku Kredytobiorcy złożyli do Banku zlecenie wypłaty kredytu, wnosząc o wypłatę częściową w kwocie 70 000,00 zł w dniu 23 listopada 2006 roku, tytułem wypłaty drugiej transzy kredytu na rachunek prowadzony w (...) Bank (...) S.A. w walucie PLN.

Powyższa dyspozycja została zrealizowana w dniu 23 listopada 2006 roku a wypłacona kwota 70 000 zł została przez Bank przeliczona na kwotę zadłużenia w wysokości 29 946,53 CHF przy zastosowaniu kursu kupna CHF z Tabeli kursów Banku.

(**dowód** : k. 152 - 153 – poświadczana za zgodność z oryginałem kserokopia zlecenia wypłaty kredytu z dnia 05 października 2006 roku; k. 155 – wydruk potwierdzenia realizacji przelewu wewnętrznego uruchomienia kredytu – wypłaty II transzy; k. 421 – 422 – zaświadczenie Banku z dnia 04 lutego 2020 roku)

Kredytobiorcy i Bank w dniu 14 marca 2007 roku zawarli Aneks Nr (...) do powyższej Umowy kredytu. Na jego mocy zmieniono ostateczny termin wypłaty kredytu na dzień 15 kwietnia 2007 roku.

(**dowód:** k. 157 – poświadczona za zgodność kserokopia Aneksu nr (...) z dnia 14 marca 2007 roku)

Kredytobiorcy zlecili wypłatę kredytu w pozostałej części, wskazując termin wypłaty na dzień 13 kwietnia 2007 roku na rachunek prowadzony w (...) Bank (...) S.A. w walucie PLN.

Na podstawie powyższe dyspozycji w dniu 13 kwietnia 2007 roku wypłacona została kwota 51 259,68 zł, która została przez Bank przeliczona na kwotę zadłużenia w wysokości 22 508,97 CHF przy zastosowaniu kursu kupna CHF z Tabeli kursów Banku.

(**dowód:** k. 159 - 160 – poświadczona za zgodność kserokopia zlecenia wypłaty kredytu; k. 162 – wydruk potwierdzenia realizacji przelewu wewnętrznego uruchomienia kredytu – wypłaty ostatniej transzy; k. 421 – 422 – zaświadczenie Banku z dnia 04 lutego 2020 roku)

W dniu 17 lipca 2007 roku Z. S. i A. S. złożyli – wypełniony na druku Banku – wniosek kredytowy o podwyższenie kwoty kredytu, wpisując, że kwota kredytu ma być podwyższona „z 210 tys. na 280 tys.”.

We wniosku wpisano wnioskowaną kwotę kredytu 70 000 zł, natomiast w rubryce „Waluta zł” wpisano „CHF” a w rubryce „Okres kredytowania” – „20 lat”. Celem kredytu miało być sfinansowanie budowy. Cena zakupu nieruchomości i koszt remontu określono na kwotę 315 000 zł, w tym środki własne 245 000 zł.

Do wniosku tego został załączony „Przewidywany harmonogram wypłaty kredytu/transz kredytu” z dnia 17 lipca 2007 roku, w którym wskazano wypłatę kredytu w jednej transzy w dniu 10 września 2007 roku.

Do wniosku załączono także podpisane przez Z. S. i A. S. druki „Oświadczeń” o identycznej treści jak przy pierwszym wniosku kredytowym.

(**dowód:** poświadczone za zgodność z oryginałami kserokopie: k. 164 - 166 – wniosku kredytowego; k. 167 – „Przewidywanego harmonogramu wypłaty kredytu/transz kredytu” z dnia 17 lipca 2007 roku; k. 168 – 171 – „Oświadczeń” z dnia 17 lipca 2007 roku podpisanych przez Z. S. i A. S.)

Kredytobiorcy i Bank w dniu 14 września 2007 roku zawarli Aneks Nr (...) do powyższej Umowy kredytu. Na jego mocy podwyższono kwotę kredytu o 31 420,00 CHF. Jednocześnie strony oświadczyły, iż pozostająca do spłaty kwota należności głównej stanowiąca zobowiązanie kredytobiorcy z tytułu umowy kredytu nr (...) \ (...) na dzień 14 września 2007 roku wynosiła 85 059,51 CHF. Zmianie uległy również zapisy umowy w pkt 2, 10, 11, 13 i 18 Tabeli.

(**dowód:** k. 19 – 20, k. 173 – 175 – kserokopia i poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia Aneksu nr (...) z dnia 14 września 2007 roku)

W dniu 18 września 2007 roku Kredytobiorcy złożyli do Banku zlecenie wypłaty kredytu, wnosząc o wypłatę w dniu 20 września 2007 roku ostatniej transzy kredytu podwyższonej aneksem na rachunek prowadzony w (...) Bank (...) S.A. w walucie PLN.

Na podstawie powyższej dyspozycji Bank w dniu 21 września 2007 roku wypłacił Kredytobiorcom kwotę 67 930,39 zł, przeliczając ją jednocześnie na kwotę zadłużenia w wysokości 30 589,63 CHF przy zastosowaniu kursu kupna CHF z Tabeli kursów Banku.

(**dowód:** k. 177 - 178 – poświadczona za zgodność kserokopia zlecenia wypłaty kredytu z dnia 18 września 2007 roku; k. 180 – wydruk potwierdzenia realizacji przelewu wewnętrznego uruchomienia kredytu – wypłaty ostatniej transzy kredytu podwyższonej aneksem; k. 421 – 422 – zaświadczenie Banku z dnia 04 lutego 2020 roku)

Kredytobiorcy i Bank w dniu 18 lutego 2008 roku zawarli Aneks Nr 3 do powyższej Umowy kredytu. Na jego mocy dokonano zmiany zabezpieczenia kredytu co do hipotek.

(**dowód:** k. 182 - 183 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia Aneksu nr 3 z dnia 18 lutego 2008 roku)

W dniu 05 września 2013 roku Kredytobiorcy i Bank zawarli Aneks Nr 4 do powyższej Umowy kredytu. Na jego mocy dokonano zmiany numeru Kredytobiorców do spłaty na rachunek w walucie CHF.

Aneksem tym dodano także m.in. w § 14 Umowy kredytu „Inne warunki” nowy ust. 8 w brzmieniu: „Kursy wymiany walut w „Tabeli Kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.” ustalane są przez Bank w każdy dzień roboczy w oparciu o średni kurs z rynku walutowego ((...)) ustalany najpóźniej do godziny 9.30 czasu obowiązującego w Polsce („Kurs Bazowy”). Kurs kupna ustalany jest w oparciu o wzór: kurs kupna = 2 * kurs bazowy / (2 + S. Walutowy wyrażony w procentach), a kurs sprzedaży w oparciu o wzór: kurs sprzedaży = Kurs Bazowy + (S. Walutowy wyrażony w procentach * kurs kupna) / 2. Wartość S. Walutowego wyrażonego w procentach na dzień zawarcia Umowy wynosi dla waluty CHF: 8,5%, EUR: 7,25%, USD: 7,25% i może ona ulec zmianie w drodze jednostronnego oświadczenia Banku na zasadach określonych w ust. 9 poniżej. S. Walutowy wyrażony w procentach jest równy stosunkowi spreadu walutowego wyrażonego kwotowo stanowiącego różnicę pomiędzy kursem sprzedaży a kursem kupna waluty obcej określanych w ww. tabeli kursów ((...)) do kursu kupna.”

(**dowód:** k. 21 – 22, k. 185 - 187 – kserokopie Aneksu nr 4 z dnia 05 września 2013 roku)

Kredytobiorcy w okresie od 04 grudnia 2006 roku do 04 października 2013 roku wpłacili Bankowi tytułem spłaty kredytu łącznie kwotę 173 538,22 zł. Natomiast w okresie od 04 listopada 2013 roku do 07 stycznia 2020 roku z tego tytułu Bank pobrał od nich łącznie kwotę 54 432,75 CHF.

(**dowód:** k. 423 - 432 – zaświadczenie Banku z załącznikiem Zestawienie spłat kredytu nr (...) \ (...) za okres 10.10.2006r. do 03.02.2002r.)

Środki pieniężne pochodzące z powyższego kredytu zostały w całości wykorzystane przez Kredytobiorców na cele, określone w Umowie.

W dacie zawarcia Umowy Kredytobiorcy nie prowadzili działalności gospodarczej.

Zarówno w chwili zawierania Umowy, w czasie dokonywania powyższych spłat, jak i w dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie, Kredytobiorcy byli małżeństwem. Nie zawierali oni umów majątkowych małżeńskich a kredyt spłacali ze środków z majątku wspólnego.

(**dowód:** k. 548v - 549 – przesłuchanie powodów)

Pismem z dnia 14 grudnia 2017 roku pełnomocnik Kredytobiorców – w ich imieniu – skierował do Banku wezwanie do zapłaty kwoty 272 300,30 zł. W piśmie tym powołano się na bezskuteczność abuzywnych postanowień Umowy. Nie wskazano w nim terminu zapłaty.

(**dowód:** k. 28 - 29 – poświadczona za zgodność kserokopia wezwania do zapłaty z dnia 14 grudnia 2017 roku wraz z potwierdzeniem nadania)

W odpowiedzi na powyższe wezwanie do zapłaty – które wpłynęło do Banku w dniu 18 grudnia 2017 roku – Bank w piśmie z dnia 11 stycznia 2018 roku stwierdził, że żadne z postanowień spornej Umowy nie zostało uznane przez SOKiK za abuzywne oraz że Bank nie znajduje podstaw do uwzględnienia żądania zapłaty.

(**dowód:** k. 30 – 31v – kserokopia odpowiedzi Banku z dnia 11 stycznia 2018 roku)

(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. jest następcą prawnym (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W., z którym Kredytobiorcy zawarli powyższą Umowę.

Do czasu zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie Bank nie wypłacił Kredytobiorcom żądanych przez nich kwot.

(okoliczności bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z dokumentów i kserokopii dokumentów – złożonych przez strony postępowania oraz z przesłuchania powodów.

Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie kwestionowały także prawdziwości i autentyczności dokumentów złożonych w zwykłych kserokopiach. Sąd nie znalazł także podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej w zakresie, w jakim stanowiły podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Odnośnie dowodu z przesłuchania powodów, wskazać należy, iż zrelacjonowali oni w nich przebieg zdarzeń związanych z zawarciem Umowy kredytu, akcentując, że oferta kredytu w CHF została im przedstawiona jako najkorzystniejsza i najtańsza oraz że nie wyjaśniano im mechanizmów przeliczeń walutowych, zawartych w Umowie. Oceniając zeznania powodów, Sąd miał na uwadze, że są oni bezpośrednio zainteresowani korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Jednakże – mając na uwadze treść ich zeznań oraz okoliczność, że w większości znalazły one potwierdzenie w dowodach z dokumentów – Sąd ocenił je jako wiarygodne, logiczne i rzeczowe.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Sąd nie oparł w ogóle ustaleń faktycznych na podstawie dowodów z zeznań przesłuchanych świadków J. U. (k. 366 – 367) i A. P. (k. 407 - 411), którzy nie uczestniczyli przy zawieraniu przedmiotowej Umowy. Dowód z ich zeznań okazał się być nieprzydatny w niniejszej sprawie, gdyż ustalenia dotyczące między innymi wewnętrznych procedur Banku dotyczących udzielania kredytów, czy też sposobu tworzenia tabel kursowych Banku nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. W niniejszej sprawie istotna była treść łączącej strony Umowy, a nie mechanizmy finansowe dotyczące udzielonego kredytu, stosowane przez pozwanego Bank. Ponadto poza sporem było, iż w przedmiotowej Umowie nie zostały zawarte postanowienia dotyczące sposobu ustalania kursów waluty w Tabeli Kursów, a więc nie był on znany powodom w chwili zawierania Umowy.

Sąd zważył, co następuje:

Żądanie główne powodów – oparte na zarzucie nieważności Umowy – o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kwot 173 538,22 zł oraz 54 432,75 CHF zasługiwało na uwzględnienie w całości. Zostało ono oddalone w niewielkim zakresie dotyczącym żądania odsetkowego.

Wobec powyższego, Sąd w ogóle nie orzekał w przedmiocie zgłoszonego przez powodów żądania ewentualnego.

I. SPRZECZNOŚĆ UMOWY Z ART. 69 UST. 1 I 2 USTAWY PRAWO BANKOWE

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż do analizowanej Umowy mają zastosowanie przepisy ustawy Prawo bankowe. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia spornej Umowy – przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Z powyższego wynika zatem, że umowa kredytu jest umową nazwaną, dwustronnie zobowiązującą. Na jej podstawie bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji drugiej strony – Kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych (kwotę kredytu), a kredytobiorca zobowiązuje się zwrócić kwotę wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami. Uprawnienie Kredytobiorcy polega na tym, że może domagać się od banku wypłaty kredytu a obowiązek polega na tym, że ma zwrócić wypłaconą mu kwotę wraz z odsetkami. Umowa kredytu jest umową odpłatną, gdyż na kredytobiorcę nakłada obowiązek zapłacenia bankowi odsetek oraz prowizji, które mają charakter wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Ponadto jest to umowa konsensualna, czyli dochodzi do skutku w wyniku samego uzgodnienia przez strony jej podstawowych postanowień. Przedmiotem kredytu musi być określona kwota pieniężna. W umowie muszą być także określone zasady spłaty sumy kredytu.

Ponadto wskazać należy, iż sporna Umowa została zawarta przed zmianą ustawy Prawo bankowe, dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku (Dz.U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984), na mocy której dodano art. 69 ust. 2 pkt 4a UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych

oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Ustawa ta wprowadziła także uregulowanie, zawarte w art. 69 ust. 3 zdanie 1 UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo – odsetkowych bezpośrednio w tej walucie oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Powyższe nie stanowi ustawowej definicji kredytu indeksowanego lub denominowanego. Przyjmuje się jednak, że kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej to kredyt udzielony w złotych polskich, którego kwota jest odnoszona do waluty obcej. Kredyt taki jest kredytem złotowym, z tym, że na skutek denominacji lub indeksacji, saldo kredytu wyrażane jest w walucie obcej, do której kredyt został denominowany lub indeksowany. Kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kredytu bądź w walucie, do której kredyt został denominowany lub indeksowany bądź w walucie polskiej, po przeliczeniu raty wyrażonej w walucie. Wypłata kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej następuje w złotych polskich, zaś operacja z walutą obcą dokonywana jest jedynie „na papierze” dla celów księgowych, do faktycznego przekazania wartości dewizowych nie dochodzi. Do faktycznego obrotu dewizowego dochodzi dopiero wówczas, gdy strony uzgodnią, że spłata kredytu przez kredytobiorcę następować będzie w walucie, do której kredyt indeksowano lub denominowano.

Mając powyższe na uwadze dokonać należy rozróżnienia pomiędzy kredytem denominowanym do waluty obcej a kredytem czysto walutowym. W przeciwieństwie do kredytu denominowanego, kredyt walutowy to kredyt udzielony w innej niż PLN walucie, a zatem również w tej walucie wypłacany i spłacany. W niniejszej sprawie środki finansowe z kredytu w przeważającej części wypłacone zostały w walucie polskiej a jedynie kwota 8 835,73 CHF przelana została na rachunek w walucie CHF tytułem spłaty innego kredytu. Zgodnie z Umową spłata kredytu także miała następować w walucie PLN i w takiej też walucie powodowie spłacali kredyt do czasu zawarcia Aneksu nr 4 we wrześniu 2013 roku. Przy czym już w tym miejscu dodać należy, iż Umowa przewidywała, że co prawda spłata kredytu mogła być dokonana bezpośrednio w walucie CHF jednak tylko za zgodą Banku. Wobec powyższego, w niniejszej sprawie z całą pewnością należy mówić o kredycie denominowanym (a więc kredycie złotowym powiązany z walutą obcą w zakresie przeliczeń kwoty wypłaty i spłaty kredytu), nie zaś kredycie czysto walutowym.

Zgodnie z postanowieniami przedmiotowej Umowy Bank zobowiązał się udzielić Kredytobiorcy kredytu w kwocie 86 310 CHF (która następnie na mocy Aneksu nr (...) została podwyższona o 31 420 CHF) na spłatę kredytu mieszkaniowego w Banku (...) S.A. oraz na budowę domu. Zarówno we wniosku o kredyt jak i we wniosku o podwyższenie kwoty kredytu powodowie wskazali, że wnioskują o udzielenie im kredytu w konkretnej kwocie wyrażonej w walucie polskiej. Istotnym jest przy tym, że w treści samej Umowy Bank nie określił sposobu wypłaty określonej nią kwoty kredytu. Natomiast w § 2 ust. 2 zdanie 5 Warunków umowy wskazano, że w przypadku wypłaty kredytu w złotych lub innej walucie niż CHF Bank miał zastosować kurs kupna CHF opublikowany w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.” obowiązujący w Banku w dniu wypłaty kwoty kredytu lub jego transzy. Ponadto wskazany w Umowie i dyspozycjach wypłaty kredytu rachunek do wypłaty kredytu był rachunkiem w złotych polskich (poza wymienioną już wyżej kwotą w CHF na spłatę innego kredytu). Wobec powyższego, stwierdzić należało, iż pomiędzy stronami doszło do uzgodnienia, że wypłata kredytu na budowę domu nastąpić ma w złotych polskich a nie we frankach szwajcarskich.

Natomiast w § 6 ust. 1 zdanie 1 Warunków umowy wskazano, że spłata kredytu następować miała poprzez obciążanie na rzecz Banku Rachunku Bankowego Kredytobiorcy kwotą w złotych, stanowiącą równowartość bieżącej raty w CHF, zadłużenia przeterminowanego i innych należności Banku w CHF, obliczonych przy zastosowaniu kursu sprzedaży CHF opublikowanego w „Tabeli kursów dla kredytów mieszkaniowych i konsolidacyjnych w walutach obcych (...) Bank (...) S.A.”, obowiązującego w Banku na dwa dni robocze przed terminem każdej spłaty kwoty kredytu. Stosownie do § 6 ust. 1 zdanie 3 Warunków umowy za zgodą Banku Kredytobiorca mógł dokonać spłaty kredytu w CHF lub innej walucie.

Mając na uwadze treść powołanych wyżej postanowień Umowy wskazać należy, iż zgodnie z nimi wypłata kredytu (w zakresie kwoty przeznaczonej na budowę domu) miała nastąpić w złotych polskich oraz spłata kredytu miała następować także w złotych polskich z tym, że po zastosowaniu mechanizmu przeliczeniowego z wykorzystaniem

waluty obcej, której kurs kupna i kurs sprzedaży ustalał Bank w Tabeli Kursów. Przy czym wskazać należy, iż w Umowie nie podano, jakimi kryteriami Bank miał kierować się, ustalając kursy waluty w tworzonej przez siebie Tabeli Kursów.

Waluta CHF pojawiła się zatem w Umowie i we wniosku kredytowym, tylko jako element mechanizmu przeliczeniowego, służący obniżeniu kosztów udzielanego kredytu, ponieważ z walutą CHF wiązało się niższe oprocentowanie niż dla kredytów złotych.

Kolejno wskazać należy, iż z treści postanowień przedmiotowej Umowy nie wynika, jaka konkretnie kwota w złotych polskich miała zostać wypłacona powodom przez Bank tytułem kredytu. Nie można więc uznać, aby strony doszły do porozumienia co do wszystkich essentialia negotii umowy kredytu. Powodowie w chwili zawierania Umowy znali jedynie kwotę w CHF, stanowiącą podstawę ustalenia salda ich zadłużenia, natomiast o tym, jaka konkretnie kwota w PLN zostanie im wypłacona dowiedzieli się dopiero w dniu wypłaty kredytu. Przy czym wskazać należy, iż w dniu zawarcia Umowy ani powodowie ani Bank nie znali jeszcze kursu waluty CHF po którym nastąpi wypłata poszczególnych transz kredytu a więc nie wiedzieli, jaka kwota zostanie powodom wypłacona tytułem kredytu.

Postanowienia przedmiotowej Umowy określały kwotę w CHF, którą Bank miał postawić do dyspozycji Kredytobiorców, natomiast wypłacie podlegać miała kwota w PLN, stanowiąca równowartość podanej w Umowie kwoty w CHF (po jej przeliczeniu według kursu obowiązującego w Tabeli Kursów). Postanowienia Umowy nie dawały zaś jasnej, przejrzystej i obiektywnej podstawy do ustalenia wysokości kwoty kredytu, która miała być wypłacona powodom w PLN. Pomiędzy stronami nie doszło zatem do precyzyjnego i jednoznacznego określenia kwoty kredytu.

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 stycznia 2003 roku w sprawie III CZP 82/02, jeżeli brakujące essentialia negotii uzupełnił w umowie sam Bank, to składając swoje oświadczenie woli Kredytobiorcy nie objęli nim tych istotnych postanowień umowy i skoro nigdy nie wyrazili na to zgody, nie doszło do zawarcia umowy o kredyt. Orzeczenie to wydane zostało w sprawie, w której stan faktyczny dotyczył umowy kredytu, w której w dacie jej podpisania przez kredytobiorcę nie była wpisana kwota kredytu i została ona następnie dopisana przez Bank.

Ponadto w uzasadnieniu wyroku z dnia 01 kwietnia 2011 roku w sprawie III CSK 206/10, Sąd Najwyższy wskazał, że jeśli świadczenie nie jest oznaczone, zobowiązanie nie istnieje. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, że do istotnych elementów stosunku zobowiązaniowego należy obowiązek świadczenia, natomiast samo świadczenie jest jedynie realizacją tego obowiązku. Świadczenie musi być oznaczone, gdyż oznaczenie świadczenia w połączeniu z oznaczeniem sposobu zachowania się dłużnika pozwala na ustalenie treści stosunku zobowiązaniowego. Jeśli świadczenie nie zostanie oznaczone, nie można mówić o istnieniu zobowiązania ze względu na brak istotnego elementu stosunku zobowiązaniowego.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela powyższe poglądy Sądu Najwyższego. Przenosząc je na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, iż strony przedmiotowej Umowy nie uzgodniły w niej kwoty kredytu, a więc kwoty, która faktycznie zostanie wypłacona powodom w złotych polskich. Przy czym odesłanie do miernika wartości, służącego do ustalenia tej kwoty, nie pozwalało Kredytobiorcom na samodzielne ustalenie kwoty, którą otrzymają od Banku. Kwota, która miała być wypłacona Kredytobiorcom, nie była zatem znana w chwili zawarcia Umowy. Nie doszło więc do uzgodnienia wysokości świadczenia Banku.

Dodać przy tym należy za Sądem Najwyższym (wyrok z dnia 05 czerwca 2014 roku w sprawie IV CSK 585/13), że warunkiem powstania ważnego zobowiązania, którego treścią jest obowiązek spełnienia świadczenia przez dłużnika na rzecz wierzyciela jest dokładne określenie treści tego świadczenia albo przesłanek pozwalających na jego dokładne określenie. Natomiast w spornej Umowie nie określono kwoty, którą powodowie mieli otrzymać od Banku tytułem kredytu, zaś Tabela Kursów, do której odsyłały klauzule przeliczeniowe nie została w Umowie zdefiniowana w sposób pozwalający Kredytobiorcom na ustalenie kursu waluty, służącego do przeliczeń. Przedmiotowa Umowa dawała zatem Bankowi swobodę w ustaleniu wielkości „kredytu do wypłaty”, czyli kwoty faktycznie oddawanej do dyspozycji Kredytobiorcy.

Wskazać należy, iż wprowadzenie samo zawieranie umów o kredyt denominowany do waluty obcej w chwili zawierania przedmiotowej Umowy było ogólnie dopuszczalne (na zasadzie swobody umów), jednakże w ocenie Sądu w tych konkretnych okolicznościach uznać należało, iż przedmiotowa Umowa sprzeczna była z art. 69 ust. 2 UPrB, ponieważ nie została w niej określona konkretna kwota, którą Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji Kredytobiorcom w PLN ani nie zostały ustalone obiektywne kryteria, stanowiące podstawę ustalenia tej kwoty. Skoro przedmiotowa Umowa nie spełniała tego wymogu, to stwierdzić należało, iż naruszała w/w przepis ustawy Prawo bankowe.

Zgodnie z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Natomiast w niniejszej sprawie strony w ogóle nie określiły kwoty podlegającej wypłacie w PLN, a więc nie istniałaby możliwość „uzupełnienia” Umowy w tym zakresie.

Wobec powyższego, podzielając argumenty powodów, zawarte w uzasadnieniu pozwu, należało (przesłankowo) stwierdzić, iż Umowa kredytu, zawarta w dniu 05 października 2006 roku, jest nieważna jako sprzeczna z art. 69 ust. 1 i 2 UPrB. Umowa kredytu powinna bowiem określać kwotę środków pieniężnych, którą Bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji Kredytobiorcy. Natomiast przedmiotowa Umowa tego wymogu nie spełnia.

II. *SPRZECZNOŚĆ UMOWY Z ART. 353¹ K.C.*

Ponadto w ocenie Sądu, postanowienia analizowanej Umowy dotyczące mechanizmu przeliczeniowego – w zakresie, w jakim odsyłają do kursów waluty ustalanych jednostronnie przez Bank – naruszają granice swobody umów, gdyż sprzeczne są z naturą stosunku zobowiązaniowego, a więc Umowa sprzeczna jest z art. 353¹ k.c.

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W uzasadnieniu uchwały z dnia 22 maja 1991 roku, w sprawie III CZP 15/91 (OSNCP 1992, nr 1, poz. 1), Sąd Najwyższy wskazał, że natura umowy gospodarczej i generowanego przez nią stosunku sprowadza się generalnie do tego, że wyraża ona i pozwala realizować interes każdej ze stron, ponieważ zaś interesy te bywają przeciwstawne, istotę umowy stanowi uzgodnienie woli stron, wyrażającej ich interesy. Zgoda obydwu stron jest oczywistym wymaganiem tak przy zawarciu umowy, jak i przy zmianach jej treści, stąd też nawet przy najdalej idących ułatwieniach w realizacji inicjatywy zmian pozostawiona jest drugiej stronie możliwość odmowy zgody na zmiany. W tym stanie rzeczy za sprzeczne z naturą umowy gospodarczej należy uznać pozostawienie w ręku jednej tylko strony możliwości dowolnej zmiany jej warunków. Sprzeczność ta występuje szczególnie wyraźnie zwłaszcza przy umowach zawieranych nie w oparciu o indywidualne pertraktacje, ale w oparciu o regulamin wydany przez profesjonalistę, skoro jest oczywiste, że zawsze jest on zainteresowany w najkorzystniejszym dla siebie ukształtowaniu regulacji masowo zawieranych umów.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19 – które Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela – zasada swobody umów nie zezwala na to, aby jedna strona, a zwłaszcza silniejsza ekonomicznie, mogła na etapie realizacji umowy kredytu narzucać drugiej stronie wymiar jej zobowiązań, szczególnie w zakresie podstawowych jej obowiązków wynikających z tej umowy.

Jeżeli zatem określenie wysokości świadczenia pozostawione zostanie wyłącznie jednej ze stron umowy, to umowa taka sprzeczna będzie z naturą zobowiązania.

Dodać należy, iż w sytuacji, kiedy oznaczenie świadczenia zostało pozostawione jednej ze stron, powinno być ono w zasadzie oparte na obiektywnej podstawie, a nie pozostawione do swobodnego uznania strony, w przeciwnym razie zobowiązanie w większości przypadków byłoby nieważne. Gdyby bowiem wierzyciel miał dokonać oznaczenia świadczenia w sposób dowolny, byłoby to niezgodne z zasadami współżycia społecznego, ponieważ narządziłoby interesom dłużnika. Z kolei pozostawienie dowolności dłużnikowi oznaczałoby całkowity brak jego związania, co

byłoby sprzeczne z naturą zobowiązania. W każdym razie stanowiłoby to więc naruszenie art. 353¹ k.c. (tak Agnieszka Pyrzyńska w Systemie Prawa Prywatnego, Prawo zobowiązań – część ogólna, tom 5, pod redakcją prof. dr hab. Ewy Łętowskiej, str. 205).

Ponadto stwierdzić należy, iż sprzeczne z istotą każdej umowy jest uzgodnienie przez strony, że o zakresie ich praw i obowiązków zadecyduje na zasadzie swobodnego uznania jedna strona w toku wykonywania umowy. Natomiast taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej Umowie. Kredytodawca zobowiązał się do oddania do dyspozycji Kredytobiorców kwoty podanej we frankach szwajcarskich, z tym że wypłacie miała podlegać kwota w złotych polskich, stanowiąca równowartość podanej w Umowie kwoty kredytu, wyrażonej we frankach szwajcarskich, po jej przeliczeniu według kursu kupna waluty ustalonego przez Bank. Kredytobiorcy przyjęli zaś na siebie obowiązek spłaty kredytu poprzez obciążenie ich rachunku kwotą w złotych polskich, stanowiącej równowartość kwoty raty wyrażonej w walucie, do której kwota kredytu została denominowana (CHF) z zastosowaniem kursu sprzedaży tej waluty. Doszło zatem do waloryzacji kwoty udzielonego kredytu oraz wprowadzenia do Umowy dwuetapowego przeliczenia kwoty kredytu, wyrażonej w walucie obcej na złote polskie przy dokonywaniu wypłaty, a następnie rat wyrażonych w tej walucie na złote polskie w celu określenia kwoty raty do spłaty. W przypadku określenia wysokości świadczenia w wyniku waloryzacji należy przyjąć, że miernik wartości służący tejże waloryzacji (indeksacji lub denominacji), powinien być określany w sposób precyzyjny i obiektywny tak, aby było możliwe jego oznaczenie. W przeciwnym razie nie można uznać, aby został spełniony wymóg oznaczoności świadczenia. Pozostawienie jednej ze stron umowy możliwości swobodnego kształtowania wskaźnika waloryzacji skutkuje w istocie brakiem określenia wysokości świadczenia, a zatem brakiem uzgodnienia tego elementu umowy. W przedmiotowej Umowie nie zostało zaś ustalone, w jakiej wysokości zostanie wypłacone powodom świadczenie Banku – nie została określona kwota w złotych polskich, którą pozwany Bank miał wypłacić powodom. Z kolei wysokość każdej raty w złotych polskich miała być ustalana przez Bank na podstawie kursu sprzedaży waluty z Tabeli Kursów na dwa dni robocze przed datą wymagalności każdej należności Banku.

Jednocześnie Umowa nie przewidywała żadnych ograniczeń w określaniu przez Bank kursu waluty w Tabeli Kursów. Umowa pozostawiała zatem Bankowi dowolność w ustalaniu poziomu kursu waluty, stanowiącej podstawę przeliczeń. Ponadto przepisy prawa w chwili zawierania przedmiotowej Umowy nie nakładały na Bank jakichkolwiek ograniczeń w tej mierze. Natomiast sama Umowa nie przewidywała żadnych kryteriów, na podstawie których miałyby być ustalany kurs waluty w Tabeli Kursów Banku, a zatem kurs ten mógł być ustalany dowolnie. Nie budzi zaś wątpliwości, że mechanizm przeliczeniowy, który odnosi wartość świadczenia do waluty obcej, powinien opierać się na obiektywnym i weryfikowalnym określeniu kursu tej waluty, służącego do przeliczeń. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 grudnia 2017 roku w sprawie I CSK 139/17, przy waloryzacji nawiązującej do wartości waluty obcej istotne znaczenie ma zawsze odpowiednie określenie miarodajnego kursu tej waluty do waluty polskiej. Natomiast – jak wyżej wyjaśniono – przedmiotowa Umowa tego wymogu nie spełnia. W Umowie tej pozostawiono jednej z jej stron – Bankowi uprawnienie do wskazywania kursu waluty, stanowiącego podstawę przeliczeń do ustalenia świadczeń stron umowy, nie określając przy tym jakichkolwiek kryteriów, którymi Bank miałby kierować się przy ustalaniu tego kursu. Trudno uznać, że stosowanie w toku „denominacji do waluty obcej” kursu, który według swego uznania wskazuje jedna ze stron umowy, może być określone jako miarodajny sposób ustalenia kursu waluty obcej na potrzeby przeliczeń.

Wobec powyższego, stwierdzić należało, iż Bank przez dowolne określenie kursu waluty stosowanego do przeliczeń walutowych na etapie wypłaty i spłaty kredytu mógł jednostronnie kształtować wysokość zobowiązania zarówno swojego (przy wypłacie kredytu) jak i Kredytobiorcy (przy spłacie rat kredytu).

Na marginesie dodać należy, iż okoliczność, czy oraz w jakim zakresie Bank korzystał z możliwości dowolnej modyfikacji stosunku zobowiązaniowego poprzez określenie kwoty świadczenia, czy też stosowany przez niego kurs był kursem rynkowym, nie ma znaczenia, gdyż istotna jest okoliczność, iż w przedmiotowej Umowie Bankowi zapewniono taką możliwość.

Reasumując powyższe – w ocenie Sądu, postanowienia przedmiotowej Umowy – dotyczące określenia mechanizmu przeliczeniowego poprzez przyznanie wyłącznie jednej ze stron umowy możliwości dowolnego i nieograniczonego

modyfikowania wysokości świadczenia przez określenie kursu waluty, będącego podstawą przeliczeń, dokonywanych na podstawie Umowy – są sprzeczne z art. 353¹ k.c., gdyż naruszają granice swobody umów, tj. sprzeciwiają się naturze stosunku zobowiązaniowego.

Przy czym w tym miejscu podkreślenia wymaga, iż – mając na uwadze pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 28 kwietnia 2022 roku w sprawie III CZP 40/22 - w powyższych okolicznościach uznać należało, że kwestionowane postanowienia umowne sprzeczne z art. 353¹ k.c. nie są dotknięte sankcją nieważności, ale nie wiążą konsumenta w rozumieniu art. 385¹ k.c.

III. NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA UMOWNE

Kolejno – odnosząc się do zarzutów powodów dotyczących abuzywności kwestionowanych postanowień, zawartych w Umowie, wskazać należy, iż w ocenie Sądu, postanowienia te, określające sposoby wyliczenia kwoty kredytu podlegającej spłacie i wysokości rat kredytu, stanowią postanowienia niedozwolone, a tym samym nie wiążą powodów. Przy czym, w ocenie Sądu, wyeliminowanie tych postanowień z przedmiotowej Umowy prowadzi w niniejszej sprawie do jej upadku a więc do jej nieważności.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Regulacja, zawarta w art. 385¹ – 385³ k.c., stanowi implementację dyrektywy 93/13, co rodzi określone konsekwencje dla wykładni tych przepisów. Przede wszystkim musi ona prowadzić do takich rezultatów, które pozwolą urzeczywistnić cele dyrektywy. Sądy krajowe, stosując prawo wewnętrzne, zobowiązane są tak dalece, jak jest to możliwe, by dokonywać jego wykładni w świetle brzmienia i celu tej dyrektywy, tak by osiągnąć przewidziany w niej rezultat, a zatem zastosować się do art. 288 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tak. m.in. wyrok TSUE C-377/14). Krajowe sądy i trybunały powinny tak wyklądać prawo wewnętrzne, aby w pełni uwzględniła ono nie tylko literę, ale i ducha prawa unijnego (tak E. Łętowska w: System prawa prywatnego T.5 – Zobowiązania część ogólna, Warszawa 2013, s. 30). Stosując zatem art. 385¹ k.c. należy stosować wykładnię przyjazną dla prawa unijnego – w szczególności potwierdzoną orzeczeniami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako „TSUE” lub „Trybunał Sprawiedliwości”).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki, określone w powołanym wyżej art. 385¹ k.c., pozwalające uznać postanowienia łączącej strony Umowy dotyczące mechanizmu przeliczeniowego, za klauzule abuzywne.

Z dowodów zgromadzonych w sprawie jednoznacznie wynika, że Bank zawarł przedmiotową Umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie czynności bankowych (art. 43¹ k.c.), natomiast powodowie zawarli ją jako konsumenci (art. 22¹ k.c.). Środki pieniężne pochodzące z kredytu zostały w całości wykorzystane przez powodów na spłatę innego kredytu oraz na budowę domu, który służy zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych powodów. Ponadto powodowie nigdy nie prowadzili działalności gospodarczej a status powodów jako konsumentów nie był kwestionowany przez stronę pozwaną.

Nie budziło również wątpliwości, że postanowienia przedmiotowej Umowy, dotyczące klauzul przeliczeniowych, nie były uzgadniane z powodami indywidualnie przed zawarciem Umowy (umowa została zawarta na wzorcu umowy).

Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Przy czym należy podkreślić, że wzorce są to klauzule,

opracowane przed zawarciem umowy i wprowadzane do stosunku prawnego przez jedną ze stron w ten sposób, że druga strona nie ma wpływu na ich treść. Są one zwykle opracowywane w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego i w sposób jednolity określają one treść przyszłych umów, stąd strona która wyraziła zgodę na stosowanie wzorca nie może zmieniać jego treści według swojej woli. Ciężar dowodu, że dane postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Natomiast strona pozwana w niniejszej sprawie nie wykazała, aby powodowie mieli jakikolwiek wpływ na postanowienia umowne dotyczące mechanizmu przeliczeniowego. Samo zaakceptowanie przez powodów kwestionowanych postanowień poprzez podpisanie przedmiotowej Umowy nie oznacza, że postanowienia te zostały z nimi indywidualnie uzgodnione bądź że mieli oni realny wpływ na ich treść.

Kolejno wskazać należy, iż sporne postanowienia stanowiły główny przedmiot umowy (por. m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 11 grudnia 2019 roku w sprawie V CSK 382/18 i w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III CSK 159/15 oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 14 marca 2019 roku w sprawie D. C-118/17 i w wyroku z 12 lutego 2014 roku w sprawie K. C.-26/13 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19). W związku z tym ustalić należało, czy sformułowane zostały one w sposób jednoznaczny. W ocenie Sądu, postanowienia te nie spełniały tego kryterium. Na podstawie kwestionowanych postanowień umownych nie było bowiem możliwe precyzyjne określenie kwoty kredytu, która miała być wypłacona powodom w PLN oraz kwoty spłaty bez odniesienia do Tabeli Kursów, tworzonej jednostronnie przez Bank. Przy czym – o czym była już mowa wyżej – kryteria, w oparciu o które Bank ustalał kursy walut, nie zostały w żaden sposób określone ani też nie wskazano żadnych kryteriów co do górnej granicy kursów ustalanych jednostronnie przez Bank.

Ponadto w powołanym wyżej wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-26/13 wskazano, że ocena tego, czy warunek umowny został wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinna uwzględniać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności informacje udzielone konsumentowi przy zawarciu umowy oraz nie powinna ograniczać się do aspektów ściśle formalnych i językowych, a uwzględniać również konsekwencje ekonomiczne zastosowania warunku i jego ewentualny stosunek do pozostałych warunków umownych.

Mając powyższe na uwadze, rozważyć należało także, czy informacje udzielone powodom przez Bank były wystarczające do podjęcia przez nich świadomej i rozważnej decyzji.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 20 września 2018 roku w sprawie C-51/17 warunki umowy powinny być wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, co zobowiązuje instytucje finansowe do dostarczenia kredytobiorcom informacji wystarczających do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Wymóg ten oznacza zatem, że warunek dotyczący ryzyka kursowego musi zostać zrozumiany przez konsumenta. Ponadto w wyroku w sprawie C-609/16, wydanym w dniu 10 czerwca 2021 roku, TSUE potwierdził wyrażane już we wcześniejszych wyrokach stanowisko, że wymogu przejrzystości warunków umownych nie można zawęzić do zrozumiałości tych warunków pod względem formalnym i gramatycznym. Ponieważ ustanowiony przez dyrektywę 93/13 system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca, między innymi ze względu na stopień poinformowania, ów wymóg wyrażania warunków umownych prostym i zrozumiałym językiem, a więc wymóg przejrzystości ustanowiony w tej dyrektywie, musi podlegać wykładni rozszerzającej (wyrok TSUE z dnia 03 marca 2020 roku w sprawie C#125/18).

Wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w Warszawie (wyrok z dnia 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19), że świadomość ryzyka kursowego to taki stan, w którym kredytobiorca w chwili zawierania umowy kredytu ma wiedzę, jak kształtowałoby się jego zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku silnej deprecjacji złotówki względem danej waluty obcej, z której kursem dany kredyt został powiązany, ale w oparciu o treść umowy kredytu, która ma zostać zawarta, a nie przez bliżej niedookreślone symulacje, które mogą być powiązane z jej treścią.

Natomiast z dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie nie wynika, aby Bank sprostą powyższemu obowiązkowi informacyjnemu. Nie wynika z nich bowiem, aby przed zawarciem przedmiotowej Umowy Bank, wykonując ciężący na nim obowiązek informacyjny, przedstawił w rzetelny sposób informację o tym, że mogą wystąpić znaczne wahania

kursu waluty, do której kredyt denominowano, co może mieć znaczący wpływ na wysokość raty kredytowej. Nie przedstawiono w szczególności powodowi symulacji rat kredytowych przy założeniu znacznego wzrostu kursu CHF. Nie przedstawiono im także – znanych przecież przez Bank – wahań kursu CHF z ostatnich lat przed zawarciem Umowy. Przy czym wskazać należy, iż ciężar dowodu w powyższym zakresie spoczywał na stronie pozwanej.

Podkreślić należy, iż samo zawarcie w § 14 ust. 6 Warunków umowy (zawartej na sporządzonym przez Bank wzorcu umowy) oświadczeń – że Kredytobiorca świadomy jest dodatkowego ryzyka, jakie ponosi w związku z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej oraz iż w przypadku niekorzystnej zmiany kursu waluty, w jakiej został udzielony kredyt, zarówno kwota w złotych stanowiąca równowartość kwoty kredytu w walucie kredytu, jak i kwota w złotych stanowiąca równowartość raty w walucie, w jakiej został udzielony kredyt ulegnie zwiększeniu – nie spełnia wymogu udzielenia rzetelnej i jasnej informacji w powyższym zakresie. Wymogu tego nie spełniają również podpisane przez powodów druku „Oświadczenia”, załączonego do wniosku kredytowego, w którym pouczenia ograniczają się do prostego sformułowania, że wnioskodawca jest świadomy ryzyka kursowego.

Udzielana kredytobiorcy informacja o ryzyku kursowym powinna być jasna i zrozumiała dla niego. W taki też sposób powinien być mu przedstawiony, a w miarę potrzeby zobrazowany na przykładach (symulacjach, wykresach), mechanizm przeliczeniowy. Takich działań zaś Bank z całą pewnością nie podjął.

Nie można zatem uznać, że powodowie w oparciu o przedstawione im informacje mogli zakładać, że istnieje realne ryzyko gwałtownego i radykalnego wzrostu kursu CHF wobec waluty PLN oraz że uzyskali od Banku informacje pozwalające im ocenić, jakie konsekwencje ekonomiczne ma dla ich zobowiązania radykalny wzrost kursu waluty CHF.

Gdyby powodowi rzeczywiście zostało należycie wyjaśnione znaczenie zmiany kursu waluty i ponoszonego ryzyka, to założyć można, iż nie zdecydowaliby się na kredyt powiązany z kursem waluty obcej w sposób wadliwy w perspektywie jego spłacania przez kilkadziesiąt lat. Gdyby kredytujący Bank zamierzał wystarczająco poinformować kredytobiorców będących osobami fizycznymi – konsumentami, o niebezpieczeństwach wynikających z kredytu powiązanego z kursem waluty obcej, to nie proponowałby w ogóle zawierania takich umów kredytowych, zdając sobie sprawę jako profesjonalista, że umowa taka może zostać łatwo oceniona jako nieuczciwa (por. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 października 2019 roku w sprawie IV CSK 309/18).

Należało również zwrócić uwagę na sposób poinformowania Kredytobiorcy o kosztach kredytu. Koszty te – w pkt 19 Tabeli – określono na kwotę 52 995,31 zł. Już samo oszacowanie kosztów na określoną kwotę należało uznać za mylące, gdyż ze wskazania kwoty kosztów wynikało, że są one ograniczone. Tymczasem – z uwagi na konstrukcję Umowy, wynikającą z zastosowania waloryzacji kredytu kursem waluty obcej – rzeczywisty całkowity koszt kredytu był wielkością nie do przewidzenia i w żaden sposób nieograniczoną, gdyż zależną od uznaniowo wskazywanego przez Bank kursu waluty, według którego kwota kredytu została waloryzowana, a który mógł się zmieniać w sposób nieograniczony. Wskazując na koszty kredytu, pominięto też wielkość spreadu stosowanego przy ustalaniu kursów waluty, które miały być wykorzystane na obu etapach przewidzianej Umową waloryzacji. Takie przedstawienie kosztów kredytu z pominięciem istotnych ich składników należało ocenić jako dezinformujące.

Wobec uznania, że kwestionowane postanowienia umowne (§ 2 ust. 2 zdanie 5 oraz § 6 ust. 1 zdanie 1 Warunków umowy) odnosiły się do świadczenia głównego i nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, możliwe było przejście do badania kolejnych przesłanek z art. 385¹ k.c.

W ocenie Sądu, kwestionowane postanowienia umowne kształtowały prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy.

Przez rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom (w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego) oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 22 października 2020 roku, w sprawie I ACa 709/19). Ocena zachowań w świetle dobrych

obyczajów następuje najczęściej poprzez odwołanie się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, uznawane są za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdy można rozsądnie założyć, że kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy i słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie się spodziewać, że konsument zaakceptowałby w ramach negocjacji klauzulę będącą źródłem braku równowagi stron (por. wyroki Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2016 roku w sprawie I CSK 125/15 i z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III C 159/17).

Sąd orzekający w niniejszym składzie w pełni podziela ugruntowany już w orzecznictwie pogląd, iż niejasny i niepoddający się weryfikacji mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III C 159/17). Ponadto niewątpliwie dobre obyczaje narusza także całkowite i nieograniczone obciążenie konsumenta ryzykiem zmiany kursu walut (tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, że obciążenie powodów praktycznie nieograniczonym ryzykiem kursowym oraz niepoinformowanie ich o konsekwencjach zawarcia umowy, godziło w ich interesy. Nie było ono przy tym uzasadnione usprawiedliwionymi interesami Banku. Dodatkowo sam mechanizm indeksacji, o czym była mowa wyżej, został przez pozwanego Banku skonstruowany w sposób nieuczciwy i rażąco naruszający interesy powodów, jako konsumentów.

Abuzywność spornych postanowień wynikała z braku obiektywnych wskaźników, które pozwalałyby na ustalenie kursu waluty, czego konsekwencją było pozostawienie Bankowi swobody w jego określeniu. Konsument w świetle treści tych postanowień uzależniony był od decyzji Banku, który ustalał kursy potrzebne do przewidzianych Umową przeliczeń w sposób znany tylko Bankowi, na co Kredytobiorca nie miał żadnego wpływu, i nie mógł zweryfikować, czy kursy ustalone zostały w sposób obiektywny. Konsumentowi pozostawało jedynie podporządkować się decyzji Banku. Dodać w tym miejscu należy za Sądem Apelacyjnym w Warszawie (wyrok z dnia 21 października 2011 roku, w sprawie VI ACa 420/11), że skoro Bank może wybrać dowolne i niepoddające się weryfikacji kryteria ustalania kursów kupna i sprzedaży walut obcych, stanowiących narzędzie indeksacji (przyp.: w niniejszej sprawie narzędzie służące przeliczeniom) kredytu i rat jego spłaty, wpływając na wysokość własnych korzyści finansowych i generując dla Kredytobiorcy dodatkowe i nieprzewidywalne co do wysokości koszty kredytu, klauzule te rażąco naruszają zasadę równowagi kontraktowej stron na niekorzyść konsumenta, a także dobre obyczaje, które nakazują, by ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem i wykonywaniem umowy, o ile nie wynikają z czynników obiektywnych, były możliwe do przewidzenia, a sposób ich generowania poddawał się weryfikacji.

Kolejno wskazać należy, iż zgodnie z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Dodać należy, iż dla oceny danego postanowienia na podstawie art. 385¹ k.c. nie ma żadnego znaczenia sposób wykonywania umowy przez strony. W okolicznościach niniejszej sprawy nie podlegało zatem badaniu i nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy pozwanego Banku korzystał z możliwości, wynikających ze spornych postanowień umownych, a więc czy ustalane przez niego kursy walut w Tabeli Kursów były zawyżone w stosunku do kursów NBP lub kursów ustalanych przez inne banki. Postanowienie jest niedozwolone, jeśli stwarza dla przedsiębiorcy samą możliwość działania w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta. Za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta uznać należy już samo skonstruowanie mechanizmu ustalania wartości świadczenia jednostronnie przez Bank, ponieważ mechanizm ten narusza równowagę kontraktową, umożliwiając przedsiębiorcy wpływ na kształtowanie obowiązków umownych konsumenta.

W tym miejscu wskazać również należy, iż wprawdzie strony w dniu 05 września 2013 roku zawarły Aneks nr 4 do Umowy, który wprowadził możliwość dokonania przez Kredytobiorców spłaty kredytu bezpośrednio w walucie CHF oraz dodano nim postanowienia Umowy, określający sposób ustalania przez Bank kursów walut w Tabeli Kursów. Jednakże zawarcie tego Aneksu nie spowodowało sanowania postanowień abuzywnych, zawartych w przedmiotowej Umowie. Wskazać należy, iż zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2021 roku, wydanym w sprawie C-19/20, sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. Wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, kiedy konsument wyraził wolną i świadomą zgodę na zmianę nieuczciwego warunku i na rezygnację z ochrony przed nieuczciwymi postanowieniami umownymi. Natomiast w niniejszej sprawie powodowie takiej zgody nie wyrazili, wręcz przeciwnie – wnosząc pozew, w którym powołali się na nieważność umowy kredytowej oraz na abuzywność postanowień dotyczących mechanizmu przeliczeniowego – domagali się objęcia ich w/w ochroną.

Kolejno wskazać należy, iż TSUE w wyroku C-260/18 rozważył szczegółowo konsekwencje usunięcia z umowy postanowień określających mechanizm indeksacji. Rozważania te – w ocenie Sądu – można odnieść także do umowy kredytu denominowanego do waluty obcej. Potwierdzając stanowisko polskiego sądu odsyłającego, Trybunał Sprawiedliwości wskazał w w/w wyroku, że po usunięciu uznanego za abuzywne odesłania do kursów kupna i sprzedaży z tabeli kursowej banku niemożliwe jest określenie kursu wymiany, a tym samym wykonanie przedmiotowej umowy, a zatem że skuteczne zakwestionowanie kursów wymiany walut jest równoznaczne z usunięciem postanowień o indeksacji w całości (pkt 24 i 36). Tym samym w świetle przepisów prawa krajowego utrzymanie umowy bez zawartych w niej warunków nie jest możliwe, co musi prowadzić do jej nieważności, czemu nie sprzeciwia się art. 6 Dyrektywy (pkt. 43). Dzieje się tak w szczególności, gdy – jak w sprawie niniejszej – usunięcie postanowień dotyczących kursów oznacza pośrednie usunięcie z umowy ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z tego rodzaju umową (o kredyt denominowany do waluty obcej). Skoro warunek ryzyka kursowego jest traktowany jako określający główny przedmiot umowy kredytu (pkt 44), to bez niego utrzymanie obowiązywania umowy nie jest możliwe, gdyż powoduje to zmianę charakteru umowy.

Ponadto w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie C-19/20 Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

Natomiast zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20 w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku. Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, to takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniałoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez sam brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal mogliby oni dostrzegać korzyść w stosowaniu rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców. TSUE w wyroku tym wskazał, że jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym. Ponadto TSUE dodał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane przez skutki wynikające również z zasad słuszności

lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, w przypadku gdy strony umowy wyrażą na to zgodę.

Na marginesie dodać należy, iż co do zasady przedsiębiorca stosuje klauzule niedozwolone w celu osiągnięcia większych zysków niż możliwe przy zawieraniu umów zgodnych z zasadami uczciwego obrotu. Jeżeli więc konsekwencją wyeliminowania klauzul niedozwolonych z umowy miałyby być jedynie takie jej ukształtowanie, w wyniku którego przedsiębiorca uzyskiwałby z niej godziwy zysk, to przedsiębiorca nie miałby wystarczającej motywacji, aby zaprzestać stosowania w zawieranych umowach w/w klauzul. Założyć zatem można, że mając do wyboru umowę z klauzulami niedozwolonymi i szansę na większe korzyści z nich wynikające (jeśli jedyną konsekwencją, która może go spotkać będzie ograniczenie zysku do uczciwego poziomu) i umowę bez klauzul abuzywnych, która zapewni przedsiębiorcy tylko uczciwy zysk, nigdy nie zrezygnowałby on ze stosowania tychże klauzul, gdyż celem każdego przedsiębiorcy jest maksymalizacja zysku.

Z uwagi na wyżej opisany mechanizm działania przedsiębiorców na rynku, w wyroku TSUE z dnia 14 czerwca 2012 roku w sprawie C-618/10 stwierdzono, że: „z brzmienia ust. 1 art. 6 dyrektywy 93/13 wynika, że sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. Umowa powinna bowiem w zasadzie nadal obowiązywać, bez jakiegokolwiek zmiany innej niż wynikająca z uchylecia nieuczciwych warunków, o ile takie dalsze obowiązywanie umowy jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego. Dyrektywa 93/13 zobowiązuje państwa członkowskie, jak wynika z jej art. 7 ust. 1 w związku z jej motywem 24, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków „mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami”. W tym kontekście należy zatem stwierdzić, że gdyby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniłoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwykły brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców”.

Wobec powyższego, stwierdzić należy, iż niedopuszczalne jest uzupełnienie abuzywnych postanowień umowy przez sąd poprzez zmianę treści tych postanowień, gdyż mogłoby to zagrażać realizacji długoterminowych celów stawianych przez Dyrektywę 93/13 (wyrok (...) C-19/20 pkt 67 i 68). Jeśli umowa po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków nie może obowiązywać, sąd może – jedynie w celu uniknięcia penalizujących konsumenta konsekwencji – uzupełnić umowę przepisami dyspozytywnymi (wyrok C-26/13 K. pkt 82-85). Niezależnie od wątpliwości co do możliwości zastąpienia kursu Banku kursem średnim NBP, należy zauważyć, że tego rodzaju zabieg nie usunąłby znaczącej nierównowagi między stronami, jaka powstała ze szkodą dla konsumenta na skutek włączenia do umowy warunku ryzyka kursowego.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż po pierwsze – po wyeliminowaniu z Umowy omówionych powyżej postanowień, uznanych za abuzywne, nie byłoby możliwe uzupełnienie powstałych na skutek tego w Umowie luk. Po drugie – wskazać należy, iż po wyeliminowaniu z Umowy spornych klauzul i niezastąpieniu ich innymi postanowieniami Umowa ta nie mogłaby nadal obowiązywać z niżej podanych względów.

W pierwszej kolejności powtórzyć należy, iż opisywane we wcześniejszej części uzasadnienia klauzule przeliczeniowe, stanowią element określający główne świadczenie stron umowy o kredyt denominowany do waluty obcej. Wobec tego, stwierdzić należy, iż usunięcie postanowienia określającego główne świadczenia stron, prowadzi do tego, że pomiędzy stronami brak jest zgody na zawarcie umowy. To prowadzi zaś do wniosku, że na skutek stwierdzenia abuzywności wskazanych postanowień umownych, Umowę należałoby uznać za nieważną.

Kolejno wskazać należy, iż wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy postanowień dotyczących przeliczeń, odsyłających do Tabeli Kursów, prowadziłoby nie tylko do zniesienia mechanizmu denominacji oraz różnic kursów walutowych, ale również pośrednio do zamknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z tego rodzaju umową kredytu. Klauzula dotycząca ryzyka wymiany określa główny przedmiot umowy kredytu denominowanego do waluty obcej. Usunięcie tych postanowień z umowy powoduje, że umowa ta nie mogłaby nadal obowiązywać bez tych warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (por. wyrok TSUE w sprawie C-260/18).

Po wyeliminowaniu z umowy o kredyt denominowany do waluty obcej postanowień dotyczących mechanizmu przeliczeniowego – a więc postanowień wyznaczających naturę tego stosunku zobowiązaniowego – umowę należałoby uznać za nieważną także na podstawie art. 353¹ k.c. jako sprzeczną z naturą zobowiązania. Doprowadziłoby to bowiem do takiego zniekształcenia tego stosunku zobowiązaniowego, że nie odpowiadałby on już jego naturze, której istotą było wprowadzenie postanowień dotyczących powiązania przeliczeń z walutą CHF, pozwalających na ustalenie salda zadłużenia w tej walucie a następnie zastosowanie do tak ustalonego salda zadłużenia oprocentowania ustalonego według stawki LIBOR.

Dodać w tym miejscu należy, iż umowa zawarta na wzorze umowy jak w niniejszej sprawie była już przedmiotem analizy przez Sąd Najwyższy w sprawie o sygnaturze akt II CSKP 415/22. W wydanym w tej sprawie wyroku z dnia 03 lutego 2022 roku Sąd Najwyższy uznał, że kwestionowane postanowienia umowne stanowią klauzule niedozwolone oraz że ich wyeliminowanie z umowy prowadzi do jej nieważności.

IV. ŻĄDANIE ZAPŁATY

Wobec przesłankowego ustalenia, że przedmiotowa Umowa jest nieważna a więc, że wynikający z niej stosunek prawny nie istnieje, strony powinny zwrócić sobie – zgodnie z teorią dwóch kondykcji – kwoty świadczone na podstawie tejże Umowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 roku, w sprawie III CZP 11/20 oraz uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 07 maja 2021 roku w sprawie III CZP 6/21). Przypomnieć należy jedynie, że teoria dwóch kondykcji polega na tym, że każda ze stron ma własne roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia: bank o zwrot kwoty wypłaconego nominalnie kredytu, a kredytobiorca o zwrot świadczeń spełnionych na rzecz banku.

Podstawę prawną żądania zapłaty powodów stanowiły przepisy art. 405 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Stosownie do art. 410 § 1 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Przepis art. 410 § 2 k.c. stanowi zaś, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powodowie po ostatecznym sprecyzowaniu żądania pozwu domagali się zasądzenia od strony pozwanej solidarnie na ich rzecz kwot 173 538,22 zł oraz 54 432,75 CHF tytułem świadczeń nienależnych uiszczonych przez nich na rzecz Banku w okresie od dnia od 10 października 2006 roku do 03 lutego 2020 roku.

Z zaświadczenia, dotyczącego spłaty rat kredytu (k. 423 – 432), wystawionego i niekwestionowanego przez pozwanego Bank, wynika, iż suma wpłat powodów z tytułu rat kapitałowo – odsetkowych w w/w okresie zgodna była z żądaniem powodów.

Wobec powyższego, Sąd w pkt I sentencji wyroku zasądził od strony pozwanej na rzecz powodów żądane przez nich kwoty. Przy czym, mając na uwadze, iż z dowodów zgromadzonych w sprawie wynika, że powodowie w chwili zawarcia Umowy oraz w czasie spłacania powyższych należności byli małżeństwem, nie zawierali umów majątkowych małżeńskich oraz spłat dokonywali ze środków, pochodzących z majątku wspólnego, Sąd zasądził żądane przez nich

kwoty do ich majątku wspólnego, a nie solidarnie, jak o to wnosili. W ocenie Sądu, zmiana określonego przez powodów w żądaniu pozwu sposobu zasądzenia żądanej kwoty – wobec powyższych ustaleń – była nie tylko dopuszczalna, ale i konieczna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2018 roku, II CNP 54/17, LEX nr 2583141).

V. ODSETKI

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Sąd miał na uwadze, iż wprawdzie przed wniesieniem pozwu powodowie skierowali do strony pozwanej wezwanie do zapłaty kwoty w złotych polskich, jednak w treści tego pisma powołali się wyłącznie na abuzywność postanowień Umowy a nie na jej nieważność. Wobec tego, uznać należało, iż dopiero pozew stanowił wezwanie do zapłaty, oparte na zarzucie nieważności Umowy. Mając na uwadze, iż w pozwie powodowie domagali się zasądzenia kwoty w złotych polskich a odpis pozwu został odebrany przez stronę pozwaną w dniu 18 maja 2018 roku, Sąd zasądził odsetki ustawowe od żądanej kwoty w złotych polskich od dnia 15-go po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu, a więc od dnia 02 czerwca 2018 roku, do dnia zapłaty. Sąd uznał, że 14-dniowy termin był wystarczający, aby strona pozwana zapoznała się z żądaniem powodów i w razie uznania go za zasadne spełniła to żądanie. W zakresie zaś, w jakim powodowie rozszerzyli żądanie pozwu o kwotę wyrażoną w CHF, odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty zostały zasądzone od 15-go dnia po doręczeniu stronie pozwanej odpisu pisma rozszerzającego żądanie pozwu (co nastąpiło na rozprawie w dniu 04 marca 2020 roku), a więc od 19 marca 2020 roku, do dnia zapłaty.

Natomiast w pozostałym zakresie Sąd oddalił żądanie odsetkowe powodów (pkt II sentencji wyroku).

VI. KOSZTY PROCESU

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., uznając, że powodowie ulegli tylko w nieznacznej części swego żądania, tj. co do części żądania odsetkowego. Wobec tego, kosztami postępowania Sąd w całości obciążył stronę pozwaną. Na zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego kwotę 11 851 zł składały się: kwota 1 000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwota 10 800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powodów, będącego radcą prawnym (zgodnie z § 2 pkt 7 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych t.j. Dz.U. z 2018 roku poz. 265) oraz kwota 51 zł tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie brak było uzasadnionych podstaw do uwzględnienia wniosku powodów o zasądzenie na ich rzecz tytułem zwrotu kosztów postępowania wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej. Niniejsza sprawa nie ma charakteru precedensowego, wręcz przeciwnie w podobnych sprawach pozwy składane są w liczbie kilkudziesięciu tysięcy rocznie. Ponadto obecnie wydawane są zarówno przez sądy krajowe jak i przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej liczne orzeczenia dotyczące spraw kredytów indeksowanych i denominowanych do waluty obcej. Trudno zatem uznać, aby niniejsza sprawa była skomplikowana pod względem faktycznym albo prawnym.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)